

Vuoden eläinlääkäri 2006 – ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä

Vuoden eläinlääkäri tai vuoden eläinlääkintäteko julkistetaan nyt kuudennen kerran. Valinta liittyy jokavuotiseen Maailman eläinlääkäripäivän viettoon. Valinnasta on muodostunut loppukevään juhlatapahtuma, jota ammattikunnan piirissä odotetaan suurella jännityksellä.

Tähänastiset palkitut ovat edustaneet monipuolisesti ammatin eri sektoreita ja ajankohtaan liittyviä aiheita. Tänä vuonna Suomen Eläinlääkäriliiton hallitus lähti valinnassa liikkeelle teemasta: eläinlääkäri työskentelee ihmisen terveyden puolesta. Yhteiskuntamme varustautuu parhaillaan torjumaan eläintautia, jolla on teoreettinen mahdollisuus tarttua ihmisiin. Meidän oloissamme tuo mahdollisuus on tosin äärimmäisen pieni. Median suuren kiinnostuksen myötä suurelle yleisölle on kuitenkin kirkastunut, että eläinlääkärit ovat etulinjassa turvaamassa myös ihmisten terveyttä.

Yleisölle ja myös päättäjille tuntuu kuitenkin jäävän usein epäselväksi, että eläinlääkintähuolto ja muu ympäristöterveydenhuolto ovat tärkeä osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä. Euroopan Unionin keskeisiä tavoitteita on elintarviketurvallisuuden varmistaminen pellolta pöytään. Tämän valvontaketjun eri lenkeissä ovat eläinlääkärit avainasemassa. Karjataloudessa elintarviketurvallisuuden perusta luodaan viljelijän ja hoitavan eläinlääkäriin luottamuksellisessa suhteessa ja tuotantoeläinten ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa. Elintarvikkeiden laadun ja turvallisuuden varmistaminen on työtä, joka tulee lööppeihin vasta, jos valvonnassa joku lenkki pettää. Erityisesti kuntatasolla meillä tehdään elintarvikevalvontaa varsin puutteellisin resurssein. Siitä huolimatta voidaan sanoa, että me suomalaiset syömme maailman turvallisinta ruokaa.

Erityisesti pohjoismaissa on eläinlääkärikoulutukseen aina kuulunut hyvin olennaisena osana elintarvike- ja ympäristöhygienian opetus. Suomessa on ollut itsestään selvää, että kaikki valmistuvat eläinlääkärit koulutetaan myös ympäristöterveydenhuollon ammattilaisiksi. Viisikymmentäluvulla käyttöön otettu hygieenikkotutkinto oli ensimmäinen askel eläinlääkärien erikoistumiskoulutuksessa. Nykyisin elintarvike- ja ympäristöhygienian sektorilla voi suorittaa ympäristöterveydenhuollon erikoiseläinlääkäriin tai elintarviketuotannon hygienian erikoiseläinlääkäriin tutkinnon.

Vuoden 2006 eläinlääkäriksi valittiin elintarviketurvallisuustyön asiantuntija, Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan elintarvike- ja ympäristöhygienian laitoksen johtaja, professori Hannu Korkeala.

Professori Korkeala on pitkään työskennellyt alan suomalaisen opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi ja nostanut ne kansainvälisesti arvostetulle huipputasolle. Hän on nähnyt,

että eläinlääkäreiden saamaa laaja-alaista mikrobiologista, kliinistä ja hallinnollista koulutusta kannattaa käyttää hyväksi elintarviketurvallisuuksessa.

Onkin erikoista, että tuore kansanterveystieteen muutos ei edellytä kunnallisen ympäristöterveydenhuollon yksikön johtajalta lääketieteellistä asiantuntemusta eikä edes ylempää korkeakoulututkintoa, vaikka kyseinen henkilö vastaa eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien vastustuksesta, eläinlääkintähuollosta, elintarviketurvallisuudesta ja asumisterveydestä.

Hannu Korkeala oli edelläkävijä jo opiskeluaikanaan 1970-luvulla. Hän ymmärsi, että eläinlääkäri ei voi jäädä pelkästään toteuttamaan kutsumustaan parantamalla sairaita eläimiä, vaan tärkeää on myös olla mukana vaikuttamassa yhteiskunnallisiin asioihin. Eläinlääketieteen opintojen rinnalla Korkeala opiskeli myös valtiotieteellisessä tiedekunnassa ja oli aktiivisesti mukana ylioppilaspolitiikassa toimien muun muassa silloisen Eläinlääketieteellisen korkeakoulun ylioppilaskunnan puheenjohtajana.

Korkealan kiinnostus elintarvikehygieniaan syttyi opiskeluaikana, ja valmistuttuaan hän hakeutui tutkijaksi ja opettajaksi Elintarvike- ja ympäristöhygienian laitokselle. Hänen väitöskirjansa käsitteli kadmiumin vaikutusta bakteereihin. Korkeala nimitettiin laitoksen apulaisprofessoriksi vuonna 1990 ja professoriksi vuonna 1999. Sen jälkeen hän on ohjannut valmiiksi 16 väitöskirjatyötä ja 18 uutta on työn alla. Hänen oma tutkimusryhmänsä tutkii kylmässä kasvavia elintarvikkeiden välityksellä leviäviä tautia aiheuttavia bakteereja. (*Listeria*, *Clostridium botulinum*, *Cl. perfringens*, *Yersinia*) Opiskelijat ja työtoverit luonnehtivat Korkealaa innostavaksi visionääriksi, aikaansaavaksi sekä vaativaksi mutta reiluksi. Hänen tapansa työskennellä ja johtaa on keskusteleva ja ideoiva, hänen persoonansa on osa kokonaisuutta ja laitoksella on tekemisen meininki.

Viime maaliskuussa professori Korkealan johtama laitos sai korkeimman mahdollisen arvosanan Helsingin yliopiston teettämässä kansainvälisessä arvioinnissa, jossa oli mukana 75 yliopiston yksikköä. Arvioinnin mukaan Elintarvike- ja ympäristöhygienian laitoksen tutkimus on huipputasoa, se keskittyy tärkeisiin kysymyksiin ja tutkimusmenetelmät ovat tuoreita. Tutkimukset ovat päässeet julkaistuksi merkittävässä alan tiedejulkaisuissa. Myös laitoksen johtamista pidettiin poikkeuksellisen hyvänä. Laitos on saanut myös Helsingin yliopiston laadukkaan toiminnan kannustuspalkinnon vuonna 2002 ja opetuksen laatuysikkö -palkinnon vuonna 2004.

Ammattikunnan piirissä Hannu Korkeala tunnetaan eläinlääkärinä, joka on aina valmiina auttamaan kollegojaan. Hänen puoleensa voi arastelematta kääntyä maalaiskunnan kunnaneläinlääkäri tai kansainvälisen tutkimusryhmän vetäjä. Kiireiden keskelläkin häneltä löytyy aina ymmärtämystä ja hyviä neuvoja niin pieniin kuin suurempiinkin ongelmiin.

Toivotan onnea ja menestystä vuoden eläinlääkärille!

Antti Nurminen
puheenjohtaja
Suomen Eläinlääkäriliitto r.y.
www.sell.fi